

**PROCEDURY
BEZPIECZEŃSTWA
OBOWIĄZUJĄCE NA
TERENIE**

**Szkoły Podstawowej Nr 3
im. Włodzimierza
Puchalskiego
w Niepołomicach**

Opis zagrożeń wewnętrznych w Szkole Podstawowej Nr3 im. Włodzimierza Puchalskiego w Niepołomicach opracowany zgodnie z programem MEN „Bezpieczna Szkoła – Zagrożenia i zalecane działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów”.

Do najważniejszych zagrożeń wewnętrznych w szkole należą: agresywne zachowania ucznia oraz, kradzieże. Zagrożeniom w szkole zwykle towarzyszą poprzedzające je lub im towarzyszące widoczne symptomy zachowań uczniów, na podstawie których można je rozpoznać. Ofiary negatywnych działań w szkole zwykle skarżą się na bóle głowy czy brzucha lub na brak apetytu. Często pojawia się pośród nich niechęć do chodzenia do szkoły (wagary) lub całkowita absencja. W rodzinie pojawia się agresja wobec rodzeństwa i rodziców, widoczny niepokój, rozdrażnienie lub lękowe reagowanie na różne sytuacje. Uczniowie izolują się i szukają samotności. Odbija się to negatywnie na ich wynikach w nauce. Nauczyciele i rodzice powinni zauważyć te zachowania i rozpocząć wyjaśnianie ich przyczyn. Należy pamiętać, że uczniowie na ogół ukrywają, iż stali się ofiarami czynów zabronionych, wstydzą się, nie chcą martwić nauczycieli/rodziców. Wreszcie przypisują sobie winę za to, co ich spotkało.

Niewłaściwe zachowania uczniów a w konsekwencji zagrożenia dla bezpieczeństwa w szkole z ich strony mają wiele przyczyn:

- uwarunkowania osobowościowe sprawcy.
- środowisko pozaszkolne - otoczenie ucznia, uwarunkowania społeczno-rodzinne,
- wpływ rodziny, telewizji, Internetu, gier komputerowych,
- środowisko szkolne - konflikty między rówieśnikami, dominacja starszych kolegów, próba zaistnienia w grupie - zdobycia kontroli nad rówieśnikami, chęć imponowania, wyróżnienia się wśród społeczności szkolnej,
- hałas, anonimowość uczniów, brak chęci współpracy ze strony rodziców, Policją, nieumiejętność zagospodarowania czasu wolnego uczniów.

Sytuacje zagrożenia rodzą się w codziennych sytuacjach w szkole, kreowanych przez uczniów, a to przejawia się w:

- systematycznym dokuczaniu, wyśmiewaniu, ośmieszaniu, przezywaniu, robieniu sobie żartów, biciu, popychaniu i kopaniu,
- prezentowaniu dominacji wobec innych, chęci podporządkowania ich, w używaniu gróźb i siły,
- spadku zainteresowania szkołą,
- niechęcią do podejmowania aktywności na rzecz społeczności lokalnej
- niekontrolowanych - nieadekwatne do wieku i sytuacji - wybuchach gniewu, impulsywności,
- nastawieniu „na nie ” i agresji wobec dorosłych,
- nieprawidłowym zachowaniu się w stosunku do nauczyciela/wychowawcy - chęć dominacji nad kimś silniejszym, stojącym wyżej w hierarchii,
- braku poczucia winy i wstydu, a nawet zadowoleniu z własnych negatywnych zachowań,
- prezentacji postaw aspołecznych: kradzieży, wandalizmu, picia alkoholu, testowaniu narkotyków,

Rekomendacje dla działań w szkole:

1. Nie należy bagatelizować żadnego sygnału świadczącego o fakcie zaistnienia zagrożenia. Należy przeciwdziałać temu zjawisku na możliwie wczesnym etapie jego powstawania.
2. Należy dać możliwość uczniowi poinformowania nauczyciela lub pedagoga o zaistniałej sytuacji związanej z czynnością niebezpieczną, budując atmosferę zaufania.
3. Należy wyciągać konsekwencje w stosunku do osób dopuszczających się czynów zabronionych.
4. W ramach działań profilaktycznych podczas lekcji wychowawczych, przy współpracy z ekspertami i specjalistami, należy informować uczniów o skutkach i konsekwencjach

związanych z zagrożeniami w szkole jak i poza nią.

5. Należy tworzyć przyjazne środowisko pracy i nauki poprzez , sprawną organizację życia szkolnego.
6. Należy podejmować działania integrujące zespoły klasowe, poznawanie się uczniów, sprzyjające budowie pozytywnych relacji w klasie.
7. Należy diagnozować sytuacje w szkole w kontekście występowania zagrożeń wewnętrznych w placówce, przeciwdziałania i usuwania oraz monitorować postępy i efekty wprowadzonych działań.
8. Niezbędna jest edukacja profilaktyczna jako forma merytorycznego wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów kierowana do nauczycieli, osób współpracujących z uczniami i rodziców.
9. Należy organizować rozmowy, pogadanki i dyskusje z rodzicami.

Niektóre z czynów stanowiących fizyczne zagrożenie wewnętrzne w szkole mają znamiona czynów zabronionych. Należy pamiętać, że na zasadach określonych w Kodeksie Karnym odpowiada osoba, która popełniła czyn zabroniony po ukończeniu 17 lat. Określa to art. 10 par.1 Kodeksu Karnego. Także niektóre czyny osoby, która ukończyła 15 lat rozpatrywane są jako przestępstwa – określa je szczegółowo art. 10 par.2 KK.

Nie oznacza to jednak, że odpowiedzialności nie mogą podlegać osoby młodsze. Odpowiedzialność przed Sądem Rodzinnym i dla Nieletnich ponoszą osoby, które w chwili popełnienia czynu ukończyły 13 lat, jednak taki czyn nie stanowi przestępstwa, a jedynie jest to czyn karalny, a sprawca podlega stosowaniu środków wychowawczych przewidzianych w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich. Poniżej opisano procedury postępowania w przypadku wystąpienia w szkole przypadków najczęściej występujących fizycznych zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych:

SPIS TREŚCI

I. PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ZAGROŻEŃ FIZYCZNYCH W SZKOLE.

Ogólne zasady dotyczące przeprowadzania w szkole ewakuacji.

1. Zagrożenia zewnętrzne.

1.1 Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły	12
1.2 Podłożenie ładunku wybuchowego	13
1.3 Podłożenie podejrzanego pakunku.....	14
1.4 Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły	17

2. Procedury wewnętrzne :

2.1 Procedura udzielania pierwszej pomocy.....	20
2.2. Procedura sprawowania opieki podczas zajęć i przerw oraz uroczystości szkolnych	25
2.3 Procedura organizacji wycieczek i wyjść poza teren szkoły w Szkole Podstawowej nr 3 im. Włodzimierza Puchalskiego w Niepołomicach.....	27
2.4 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole lub tzw. fali	37
2.5 Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych	40
2.6 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych.....	44
2.7 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole	46
2.8 Procedura postępowania na wypadek przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia	48
2.9 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów	49

2.10 Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole	51
2.11 Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole.....	52
2.12 Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego.....	53
2.13 Procedura postępowania na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego	55

II. PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA W SZKOLE ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO

3.1 Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych – procedura reagowania	56
3.2 Cyberprzemoc – procedura reagowania.....	58
3.3 Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły - procedura reagowania.....	59
3.4 Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu – procedura reagowania	61
3.5 Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią.....	65
3.6 Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich – procedura reagowania	67
3.7 Bezkrytyczna wiara w treści zamieszczone w Internecie, nieumiejętność odróżnienia treści prawdziwych od nieprawdziwych, szkodliwość reklam – procedury reagowania	68
3.8 Łamanie prawa autorskiego – procedura reagowania	71
3.9 Zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów online – procedura reagowania	72

I. PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ZAGROŻEŃ FIZYCZNYCH W SZKOLE.

Zasady przeprowadzania ewakuacji w Szkole Podstawowej nr 3 w Niepołomicach

1. O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu.
2. Tylko w wypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu.
3. Sygnał alarmu to trzy sygnały dzwonka, trwające ok. 10 sekund każdy, następujące bezpośrednio po sobie.
4. W sytuacji braku prądu, sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm.
5. Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej i najkrótszej drodze ewakuacji z budynku.
6. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego. Należy się poruszać po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych.
7. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są już wolne.
8. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki (**boisko szkolne**).
9. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższej stojącego nauczyciela.
10. Zbiórka na placu alarmowym (**boisko szkolne**) służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustalenia osób nieobecnych. Uczniowie nie rozchodzą się ani nie oddalają się od klasy bez wyraźnego zezwolenia kierującego ewakuacją.
11. W przypadku osób niepełnosprawnych bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek wychowanków i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników, uczniów).

12. Należy sporządzić listę uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności; rozplanować zajęcia klas, w których uczą się osoby niepełnosprawne w taki sposób, by osoby te nie musiały przemieszczać się poza najniższą kondygnację naziemną budynku (przeważnie parter); należy przystosować drogi ewakuacyjne do poruszania się osób z różną niepełnosprawnością; należy wyznaczyć opiekuna osoby niepełnosprawnej na czas ewakuacji oraz przystosować drogi ewakuacyjne i ich oznakowania stosownie do rodzaju niepełnosprawności uczniów.
13. Osoby niepełnosprawne ruchowo, które są w stanie samodzielnie pokonać drogę do bezpiecznego miejsca mogące jednak opóźnić czas ewakuacji całej placówki powinny przepuścić przed sobą strumień ewakuowanych. Decyzję o przepuszczeniu strumienia ewakuowanych podejmuje opiekun osoby niepełnosprawnej.
14. Przykłady technik ewakuacji osób z niepełnosprawnościami:
- a) wykorzystanie krzeselka lub wózka inwalidzkiego (ratownicy sadzają na nim osobę wymagającą pomocy, a następnie chwytają za nóżki oraz oparcie)
 - b) chwyt strażacki - ratownik przekłada swoją rękę między nogami osoby ratowanej, zaciskając ją na nadgarstku zwisającej ręki ratowanego, kładzie go sobie na barkach.
 - c) chwyt kończynowy - jeden ratownik staje za głową ratowanego i chwytą go pod pachy, drugi ratownik jest odwrócony do ratowanego plecami i chwytą go pod kolana
 - d) chwyt na barana - ratowany znajduje się na plecach ratownika, który podtrzymuje go obydwoma rękami za uda
 - e) chwyt kołyskowy - klasyczny sposób przenoszenia małych dzieci
 - f) wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału - koc owija się wokół rąk i głowy
 - g) ratowanie w ten sposób, by możliwe było ciągnięcie osoby po płaskiej równej powierzchni (szczególnie przydatne przy ewakuacji osób o dużej masie ciała, nieprzytomnych oraz w zadymieniu gdzie nie ma możliwości przyjęcia postawy wyprostowanej).
15. Najważniejsze zasady, które powinien pamiętać i przestrzegać każdy uczeń z chwilą ogłoszenia alarmu w szkole:
- 1) słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela**
 - 2) bądź opanowany, nie ulegaj panice**
 - 3) po przerwaniu zajęć udaj się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez nauczyciela**
 - 4) pomagaj osobom słabszym**
 - 5) bezwzględnie podporządkowuj się osobom funkcyjnym**
 - 6) nie lekceważ zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.**

1.2 Procedura postępowania w przypadku atak terrorystycznego lub wtargnięcia napastnika (terrorysty) do szkoły

Cel: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z wtargnięciem napastnika (terrorysty) do szkoły.

Poniższe rekomendacje odnoszą się do niezbędnej reakcji nauczyciela i dotyczą sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywny strzelec.

Podejmowane działania	Osoba odpowiedzialna
<ul style="list-style-type: none"> • Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się) • Wycisz i uspokój uczniów • Zaopiekuj się uczniami ze SPE13 i uczniami, którzy potrzebują pomocy • Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony • Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji • Zasłoń okno, zgaś światło • Nie przemieszczaj się • Stań poniżej linii okien, zejźdź ze światła drzwi • Zejźdź z linii strzału, połóż się na podłodze • Jeżeli padną strzały, nie krzycz • Nie otwieraj nikomu drzwi • W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia 	Dyrektor, nauczyciel, pracownicy szkoły

Podejmowane działania w przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą	Osoba odpowiedzialna
<ul style="list-style-type: none"> • Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika • Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon • Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia • Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego • Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika 	Dyrektor, nauczyciel, pracownicy szkoły

<ul style="list-style-type: none"> • Nie zwracaj na siebie uwagi • Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny • Nie oszukuj terrorysty • Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu • Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami • Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów • Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty 	
--	--

<p>Podjęmowane działania w przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:</p>	<p>Osoba odpowiedzialna</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów • Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi • Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy • Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom • Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących • Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami • Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy 	<p>Dyrektor, nauczyciel, pracownicy szkoły</p>

<p>Podjęmowane działania w przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:</p>	<p>Osoba odpowiedzialna</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów • Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi • Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy • Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom • Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących • Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami • Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy 	<p>Dyrektor, nauczyciel, pracownicy szkoły</p>

1.2 Procedura postępowania w przypadku otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego lub stwierdzenia podejrzanego pakunku w szkole

CEL PROCEDURY:

Celem procedury jest określenie sposobu postępowania na wypadek podłożenia ładunku wybuchowego lub stwierdzenia podejrzanego pakunku w szkole.

PODSTAWY PRAWNE URUCHOMIENIA PROCEDURY:

Uchwała Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie „Narodowego

Programu Antyterrorystycznego na lata 2015–2019”;

Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych;

Ustawa z dnia 17 lipca 2009 o zarządzaniu kryzysowym;

PRZEDMIOT I ZAKRES STOSOWANIA PROCEDURY:

1. Procedura do zastosowania w przypadku stwierdzenia obecności podejrzanego pakunku lub otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego.
2. Procedura dotyczy całości personelu szkoły oraz uczniów.

Podejmowane działania:	Osoba odpowiedzialna:
1. Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego zapamiętaj jak największą ilość szczegółów (uzyskane informacje/szczegóły mogą być istotne dla policji dla identyfikacji sprawcy alarmu)	Dyrektor szkoły, nauczyciele; pracownicy szkoły,
2. Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje. (w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie możesz mieć problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji)	Dyrektor, nauczyciele, pracownicy szkoły,
3. Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury (osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły)	Nauczyciele, pracownicy szkoły, za uruchomienie procedury jest

	odpowiedzialny Dyrektor szkoły, a w czasie jego nieobecności osoba przez niego upoważniona
<p>4. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji</p> <p>(ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ewakuacja ma na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku)</p>	Dyrektor, nauczyciele, pracownicy szkoły
<p>5. Nie używaj telefonu komórkowego</p> <p>(eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy)</p>	Dyrektor szkoły, nauczyciele, pracownicy szkoły
<p>6. Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie lub innym miejscu szkoły pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia</p> <p>(stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w klasie może przyspieszyć akcje policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji)</p>	Nauczyciele, pracownicy szkoły
<p>7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb</p> <p>(w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową)</p>	Nauczyciele, pracownicy szkoły
<p>8. W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi</p> <p>(szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły)</p>	Nauczyciele
<p>9. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu</p> <p>(informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych)</p>	Dyrektor szkoły, osoba upoważniona, nauczyciele

1.3 Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia podejrzanego pakunku

Podejmowane działania:	Osoba odpowiedzialna:
<p>1. Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku</p> <p>(należy założyć, że podejrzanym pakunkiem jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona)</p>	<p>Nauczyciele, pracownicy szkoły;</p>
<p>2. Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku</p> <p>(w przypadku ładunku wybuchowego może on eksplodować w trakcie próby manipulowania)</p>	<p>Nauczyciele, pracownicy szkoły</p>
<p>3. Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala)</p> <p>(okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznannej substancji może ograniczyć jej rozprzestrzenianie się)</p>	<p>Nauczyciele, pracownicy szkoły</p>
<p>4. Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury</p> <p>(osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły)</p>	<p>Nauczyciele, pracownicy szkoły</p>
<p>6. Nie używaj telefonu komórkowego</p> <p>(eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy)</p>	<p>Wszyscy pracownicy szkoły</p>

<p>7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb</p> <p>(w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową)</p>	<p>Nauczyciele, pracownicy szkoły</p>
<p>8. W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi</p> <p>(szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły)</p>	<p>Nauczyciele</p>
<p>9. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych)</p>	<p>Dyrektor szkoły, osoba upoważniona, nauczyciele</p>

1.4 Procedura na wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego

Procedura w sytuacji, gdy nie nastąpiło skażenie szkoły (szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną - np. Telefon o zamiarze ataku).

Należy wówczas:

- 1) zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru;
- 2) natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku;
- 3) w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację;
- 4) w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry;
- 5) przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji;
- 6) powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku
- 7) do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych;
- 8) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Procedura w sytuacji, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się.

Należy wówczas:

- 1) nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy;
- 2) aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem;
- 3) pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów;
- 4) opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób;
- 5) powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję;
- 6) zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru - rejonów ewakuacji powinno być kilka, znajdujących się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru, z jakiego będzie wiał w czasie przedmiotowego zagrożenia, rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń;
- 7) natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby - policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia;

- 8) jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka;
- 9) po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb - policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń;
- 10) w obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację;
- 11) sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji;
- 12) w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry;
- 13) przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji ;
- 14) powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku;
- 15) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi;

Procedura w sytuacji, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań:

Należy wtedy:

- 1) nie dotykać i nie wachać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy;
- 2) powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję;
- 3) przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się;
- 4) pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów;
- 5) opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzonej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób;
- 6) ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły;
- 7) natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia;
- 8) w szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny;
- 9) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

II. Zagrożenia wewnętrzne.

2.1 Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole

Cel: Zapewnienie profesjonalnych działań pracowników szkoły gwarantujących poszkodowanemu w wypadku w szkole uczniowi należytą opiekę i niezbędną pomoc.

Podejmowane działania.	Osoby odpowiedzialne.
<p>1. Udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanemu.</p> <p>Pracownik szkoły, który był świadkiem wypadku ucznia niezwłocznie zapewnia mu opiekę, sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy. Udzielenie pierwszej pomocy w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego pracownika szkoły. Jej nieudzielenie, szczególnie w odniesieniu do osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo ucznia, skutkuje sankcją karną.</p> <p>W sytuacji wypadku ucznia, nauczyciel przerywa lekcję, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów. Pracownik zobowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły o sytuacji.</p>	Pracownik szkoły, nauczyciel, dyrektor.
<p>2. Obowiązek powiadamiania i zabezpieczenia miejsca zdarzenia</p> <p>O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie: rodziców (opiekunów) poszkodowanego, pracownika szkoły odpowiedzialnego za bezpieczeństwo i higienę pracy, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący szkołę lub placówkę oraz radę rodziców. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i</p>	Dyrektor, nauczyciel.

zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego. Zawiadomień dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły. Fakt ten powiadamiający dokumentuje wpisem w dzienniku zajęć podając datę i godzinę powiadomienia rodziców / opiekunów prawnych ucznia o wypadku. Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, powiadamiający o zdarzeniu ustala z nim: potrzebę wezwania pogotowia ratunkowego lub potrzebę wcześniejszego przyjazdu rodzica i godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia. Informację o powyższych ustaleniach powiadamiający zamieszcza również w dzienniku zajęć. W każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy) dyrektor lub upoważniona osoba wzywa pogotowie ratunkowe. W przypadku stwierdzenia przez lekarza potrzeby pobytu ucznia w szpitalu należy zapewnić uczniowi opiekę w drodze do szpitala. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie. Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych. Jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje

<p>je upoważniony przez dyrektora pracownik szkoły.</p>	
<p>3. Zespół powypadkowy.</p> <p>Dyrektor szkoły powołuje zespół powypadkowy. W jego skład wchodzi z zasady pracownik odpowiedzialny za służby bezpieczeństwo i higienę pracy. Jeżeli w składzie zespołu nie może uczestniczyć pracownik służby BHP, w skład zespołu wchodzi dyrektor szkoły. W składzie zespołu może uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego, kuratora oświaty lub rady rodziców. Przewodniczącym zespołu jest pracownik odpowiedzialny za BHP w szkole, a jeżeli nie ma go w składzie zespołu – przewodniczącym zespołu spośród pracowników szkoły wyznacza dyrektor.</p>	<p>Dyrektor, nauczyciel.</p>
<p>4. Postępowanie powypadkowe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zespół powypadkowy: • przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową • rozmawia z uczniem (w obecności rodzica lub wychowawcy/pedagoga/psychologa szkolnego) i sporządza protokół przesłuchania • rozmawia ze świadkami wypadku i sporządza protokoły przesłuchania; jeżeli świadkami są uczniowie - przesłuchanie odbywa się w obecności wychowawcy lub pedagoga/psychologa szkolnego, a protokół przesłuchania odczytuje się w obecności ucznia - świadka i jego rodziców • sporządza szkic lub fotografię miejsca wypadku • uzyskuje pisemne oświadczenie nauczyciela, pod opieką którego uczeń przebywał w czasie, gdy zdarzył się 	

wypadek

- uzyskuje opinię lekarską z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku
- sporządza protokół powypadkowy nie później niż w ciągu 14 dni od daty uzyskania zawiadomienia o wypadku – protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły. Przekroczenie 14 dniowego terminu może nastąpić w przypadku, gdy wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu w wyznaczonym terminie. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu. Członek zespołu, który nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może złożyć zdanie odrębne, które odnotowuje się w protokole powypadkowym. Protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia przez rodziców ucznia poszkodowanego postępowanie powypadkowe uznaje się za zakończone. Protokół powypadkowy sporządza się w trzech egzemplarzach dla: poszkodowanego, szkoły, która przechowuje go w dokumentacji powypadkowej wypadku ucznia oraz dla organu prowadzącego lub kuratora oświaty (na żądanie). Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się: poszkodowanego pełnoletniego i rodziców (opiekunów) poszkodowanego małoletniego. Jeżeli poszkodowany pełnoletni zmarł lub nie pozwala mu na to stan zdrowia, z materiałami postępowania

<p>powypadkowego zaznajamia się jego rodziców (opiekunów). Protokół powypadkowy doręcza się osobom uprawnionym do zaznajomienia się z materiałami postępowania powypadkowego.</p>	
<p>5. Składanie zastrzeżeń do protokołu powypadkowego</p> <p>W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym doręczono protokół, mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowani przy odbieraniu protokołu). Zastrzeżenia składa się przewodniczącemu zespołu: ustnie i wtedy przewodniczący wpisuje je do protokołu lub na piśmie. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności: niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego, sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebrany materiał dowodowy. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący szkołę. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń organ prowadzący szkołę może: zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych, powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.</p> <p>6. Dokumentacja.</p> <p>Dyrektor szkoły prowadzi rejestr wypadków. Dyrektor wskazuje prawidłowe zachowania i odstęstwa od niniejszej procedury, informuje o wnioskach i podjętych działaniach profilaktycznych zmierzających do zapobiegania analogicznym wypadkom.</p>	

2.2 Procedura sprawowania opieki pod czas zajęć i przerw oraz uroczystości szkolnych

Podstawa prawna: Statut Szkoły Podstawowej nr 3 im. Włodzimierza Puchalskiego w Niepołomicach, w szczególności § 29, § 34, § 76, § 77 i § 80.

Nauczyciel obowiązany jest: rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami Szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez Szkołę.

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni
1.	Wyposażenie pomieszczeń do nauki w ławki i stoliki odpowiednie do wzrostu uczniów.	dyrektor szkoły
2.	Używanie sprawnych środków dydaktycznych, pomocy naukowych, sprzętów i wyposażenia w pracowniach przedmiotowych i salach lekcyjnych.	nauczyciel, dyrektor szkoły
3.	Stosowanie odpowiednio zabezpieczonego, sprawnego sprzętu i wyposażenia w sali gimnastycznej, na boisku szkolnym oraz placu zabaw.	nauczyciel, dyrektor szkoły
4.	Opracowanie regulaminu korzystania z pracowni z określeniem warunków bezpieczeństwa.	nauczyciel, dyrektor szkoły
5.	Wyposażenie pracowni przedmiotowych, sali gimnastycznej i innych pomieszczeń w wymagany sprzęt przeciwpożarowy i apteczki pierwszej pomocy.	dyrektor szkoły, pielęgniarka szkolna
6.	Zapewnienie optymalnej temperatury i wentylacji w pomieszczeniach lekcyjnych (zapobieganie niedogrzaniu i przegrzaniu pomieszczeń szkolnych).	dyrektor szkoły
7.	Ograniczanie hałasu zewnętrznego (od strony drogi) i wewnętrznego (dzwonek szkolny, krzyki uczniów podczas przerw).	dyrektor szkoły, nauczyciel
	Ograniczenie nadmiernego nasłonecznienia w salach podczas zajęć pozalekcyjnych.	dyrektor szkoły, nauczyciel
8.	Punktualne rozpoczynanie i kończenie zajęć lekcyjnych.	nauczyciel
9.	Kontrolowanie obecności uczniów i odnotowywanie nieobecności uczniów na zajęciach.	nauczyciel
10.	Niepozostawianie uczniów bez opieki podczas prowadzonych przez siebie zajęć. <i>Nauczycielowi nie wolno pozostawić uczniów i dzieci bez nadzoru innego nauczyciela.</i>	nauczyciel

11.	Informowanie nauczycieli z odpowiednim wyprzedzeniem o doraźnych zastępstwach lub zmianach planu zajęć związanych z nieobecnością nauczycieli.	dyrektor szkoły
12.	Organizacja dyżurów nauczycielskich podczas przerw międzylekcyjnych.	dyrektor szkoły
13.	Informowanie nauczycieli z odpowiednim wyprzedzeniem o dodatkowych, doraźnych dyżurach związanych z nieobecnością nauczycieli.	dyrektor szkoły
14.	Rzetelne pełnienie dyżurów podczas przerw międzylekcyjnych.	nauczyciel
15.	Zwracanie uwagi uczniom na niewłaściwe zachowania, w tym opuszczania rejonu dyżurowania bez pozwolenia.	dyrektor szkoły, nauczyciel, wszyscy pozostali pracownicy szkoły
16.	Niewpuszczanie uczniów do kuchni, kotłowni oraz innych pomieszczeń, w których uczniowie mogliby być narażeni na niebezpieczeństwo.	nauczyciel
17.	Niewpuszczanie uczniów do ogrodu szkolnego bez odpowiedniego nadzoru i wcześniejszej instrukcji dotyczącej sposobu poruszania się.	nauczyciel
18.	Niewpuszczanie uczniów na teren boiska szkolnego lub placu zabaw bez odpowiedniego nadzoru i wcześniejszego zapoznania uczniów i dzieci z regulaminami i zasadami BHP.	nauczyciel
19.	Sprzęt, z którego korzystają uczniowie oraz dzieci z Oddziału przedszkolnego i Punktu przedszkolnego podlega sprawdzeniu przed rozpoczęciem zajęć. Aby uczniowie i dzieci mogły z niego korzystać musi być sprawny i bezpieczny.	nauczyciel
20.	Sprowadzanie uczniów do szatni po zakończonych przez nich zajęciach lub zakończeniu uroczystości szkolnej.	nauczyciel - jeżeli w tym czasie nie ma wyznaczonego dyżuru w innym rejonie
21.	Punktualne schodzenie z uczniami na miejsce uroczystości szkolnej.	nauczyciel , który zgodnie z planem prowadzi zajęcia z uczniami
22.	Rzetelne pełnienie opieki podczas uroczystości szkolnej.	nauczyciel i inni pracownicy szkoły
23.	Zawiadomienie dyrektora szkoły o każdym zaistniałym wypadku.	nauczyciel i inni pracownicy szkoły

2.3 Regulamin organizacji wycieczek i wyjść poza teren szkoły Szkoły Podstawowej nr 3 im. Włodzimierza Puchalskiego w Niepołomicach

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
2. Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. Nr 135, poz. 1516).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69 ze zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2018 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki

Rozdział I

Postanowienia wstępne

1. Organizowane przez szkołę wycieczki i imprezy krajoznawczo – turystyczne powinny mieć na celu w szczególności:
 - a. poznawanie kraju, jego środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii,
 - b. poszerzanie wiedzy z różnych dziedzin życia społecznego, gospodarczego i kulturowego,
 - c. wspomaganie rodziny i szkoły w procesie wychowania,
 - d. upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży zasad ochrony środowiska naturalnego oraz umiejętności korzystania z zasobów przyrody,
 - e. podnoszenie kondycji zdrowotnej oraz sprawności fizycznej,
 - f. upowszechnianie form aktywnego wypoczynku,
 - g. przeciwdziałanie patologii społecznej.
2. Wycieczki i imprezy mogą być organizowane w ramach zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych lub pozaszkolnych.
3. Wycieczki i imprezy mogą przyjąć następujące formy:
 - a. wycieczki przedmiotowe – inicjowane i realizowane przez nauczycieli w celu uzupełnienia obowiązującego programu nauczania, w ramach danego przedmiotu lub pokrewnych przedmiotów,
 - b. wycieczki turystyczno – krajoznawcze – odbywające się w terenie powszechnie uczęszczanym, nie wymagające od uczestników szczególnego przygotowania kondycyjnego i specjalistycznego,
 - c. imprezy krajoznawczo – turystyczne, takie jak: biwaki, rajdy, turnieje itp.,

- d. imprezy turystyki kwalifikowanej i obozy wędrownie, w których udział wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i specjalistycznego,
 - e. imprezy wyjazdowe – związane z realizacją programu nauczania, takie jak: zielone szkoły, szkoły zimowe, szkoły ekologiczne, obozy sportowe.
4. Ilekroć w dalszej części Regulaminu jest mowa o wycieczce, należy przez to rozumieć także formy turystyki i krajoznawstwa określone w punkcie 3.

Rozdział II

Organizacja wycieczek

1. Dyrektor szkoły wyznacza spośród osób organizujących wycieczkę kierownika wycieczki.
2. Osobą odpowiedzialną za organizację oraz prawidłowy i bezpieczny przebieg wycieczki jest kierownik wycieczki.
3. Kierownik wycieczki najpóźniej na tydzień przed planowaną wycieczką informuje dyrektora o jej założeniach organizacyjnych. W przypadku planowanej wycieczki zagranicznej – 20 dni przed planowanym wyjazdem.
4. Kierownik wycieczki, na 7 dni przed jej rozpoczęciem, przedstawia dyrektorowi kompletną dokumentację wycieczki do zatwierdzenia.
5. Dokumentacja wycieczki zawiera:
 - a. kartę wycieczki w **Librusie** z jej harmonogramem i listą uczestników
 - b. pisemne zgody rodziców,
 - c. regulamin wycieczki podpisany przez uczestników,
6. Zgodę na zorganizowanie wycieczki lub imprezy wyraża dyrektor szkoły poprzez podpisanie karty wycieczki i listy uczestników. Podpisane dokumenty są przekazywane kierownikowi wycieczki.
7. Przeprowadzenie wycieczki bez zatwierdzenia stanowi naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych.
8. Organizacja i program wycieczek powinny być dostosowane do wieku, zainteresowań, potrzeb uczniów i ich możliwości.
9. Uczniowie w stosunku, do których istnieją przeciwwskazania lekarskie, nie mogą brać udziału w wycieczkach.
10. Udział ucznia (z wyjątkiem wycieczek przedmiotowych odbywających się w ramach zajęć lekcyjnych) wymaga pisemnej zgody rodzica lub prawnego opiekuna.
11. Kierownik zobowiązany jest zapoznać wszystkich uczestników wycieczki/imprezy z programem oraz treścią regulaminu i uzyskać potwierdzenie tego faktu poprzez zebranie podpisanych oświadczeń znajdujących się w regulaminie wycieczki.
12. Kierownik może być jednocześnie opiekunem grupy dzieci. Jego obowiązkiem jest:
 - a. kompleksowa organizacja wycieczki/imprezy,
 - b. dobór opiekunów spośród innych nauczycieli lub, po uzyskaniu specjalnej zgody dyrektora, innych osób dorosłych, najlepiej z uprawnieniami pedagogicznymi.
13. Zgodę na wycieczki i imprezy zagraniczne wydaje dyrektor szkoły po zawiadomieniu organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny nad szkołą.

Rozdział III

Podstawowe zasady bezpieczeństwa i opieki nad uczniami podczas wycieczek

1. Opiekę nad uczniami biorącymi udział w wycieczce sprawuje kierownik i opiekunowie grup. Opieka ta ma charakter ciągły.
2. Opiekunem wycieczki lub imprezy może być nauczyciel albo, po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły, inna osoba pełnoletnia posiadająca odpowiednie kwalifikacje.
3. Wycieczki piesze na terenach górskich leżących na obszarach parków narodowych i rezerwatów przyrody, oraz leżących powyżej 1000 m n.p.m. mogą prowadzić wyłącznie przewodnicy turystyczni.
4. Zabrania się prowadzenia wycieczek z młodzieżą podczas burzy, śnieżycy i gołoledzi. W razie gwałtownego załamania się warunków pogodowych (szczególnie przy planowaniu wycieczek pieszych górskich), należy wycieczkę odwołać.
5. Przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdów oraz przybycia do punktu docelowego, opiekunowie powinni bezwzględnie sprawdzić stan liczbowy uczniów.
6. Przed wyruszeniem na wycieczkę należy pouczyć jej uczestników o zasadach bezpieczeństwa i sposobie zachowania się w razie nieszczęśliwego wypadku.
7. Podczas wycieczek należy bezwzględnie przestrzegać zasad bezpiecznego poruszania się po drogach.
8. Do przewozu młodzieży należy wykorzystywać tylko sprawne i dopuszczone do przewozu osób pojazdy.
9. Uczestnicy wycieczek powinni być objęci ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków, natomiast wycieczki zagraniczne ubezpieczone od NNW i kosztów leczenia.
10. Długość trasy i tempo należy dostosować do wydolności najsłabszego uczestnika każdej wycieczki.
11. W przypadku, gdy podczas trwania wycieczki miał miejsce wśród jego uczestników wypadek, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w razie wypadków w szkołach i placówkach publicznych.
12. Wycieczki powinny zaczynać i kończyć się w wyznaczonym w harmonogramie wycieczki miejscu.
13. W miejscu noclegowym i żywieniowym uczestnik przestrzega obowiązujących tam regulaminów.
14. Telefony komórkowe, aparaty fotograficzne i inne cenne przedmioty uczestnicy zabierają na własną odpowiedzialność.
15. Wszyscy uczestnicy muszą stawić się w ustalonym miejscu zbiórki przed wyjazdem, bez względu na pogodę.

Rozdział IV

Obowiązki kierownika wycieczki

1. Opracowanie programu i harmonogramu wycieczki.
2. Terminowe przygotowanie i przedstawienie do zatwierdzenia dokumentacji wycieczki oraz jej terminowe rozliczenie.
3. Zapoznanie z regulaminem wycieczki oraz z zasadami bezpieczeństwa wszystkich jej uczestników.
4. Zapewnienie warunków do realizacji programu wycieczki oraz sprawowania nadzoru w tym zakresie.
5. Określenia zadań dla opiekunów w zakresie realizacji programu oraz zapewnienie opieki i bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki.

6. Nadzorowanie zaopatrzenia uczestników w sprawny sprzęt i ekwipunek oraz apteczkę pierwszej pomocy.
7. Organizowanie transportu, wyżywienia i noclegów dla uczestników wycieczki.
8. Dokonywanie podziału zadań wśród uczestników.
9. Dowody finansowe, będące podstawą rozliczenia wycieczki (rachunki, paragony, oświadczenia itp.), są przechowywane przez kierownika wycieczki do rozliczenia wycieczki.

Rozdział V

Obowiązki opiekuna

1. Sprawowanie opieki nad powierzonymi uczniami.
2. Współdziałanie z kierownikiem w zakresie realizacji programu i harmonogramu wycieczki.
3. Nadzorowanie wykonywania zadań przydzielonych uczniom.
4. Sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem regulaminu przez uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa.
5. Wykonywanie innych zadań zleconych przez kierownika.

Rozdział VI

Ramowy regulamin wycieczki i obowiązki jej uczestników

1. Uczniowie dostarczają kierownikowi wycieczki pisemną zgodę od rodziców na udział w wycieczce.
2. Uczestników wycieczki obowiązuje odpowiedni strój uzależniony od charakteru wycieczki.
3. W czasie wycieczki obowiązują uczniów postanowienia statutu szkoły i przepisy bezpieczeństwa.
4. Obowiązuje zakaz palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków, środków odurzających. W przypadku posiadania lub zażywania zagrażających życiu używek rodzice lub prawni opiekunowie zostają powiadomieni w trybie natychmiastowym i uczestnik kończy wycieczkę, a rodzice lub prawni opiekunowie są zobowiązani odebrać dziecko z miejsca pobytu na własny koszt.
5. Niedopuszczalne jest samowolne oddalenie się od grupy.
6. Uczestników obowiązuje punktualność i przestrzeganie regulaminu.
7. W czasie postoju autokaru na parkingu należy ściśle przestrzegać zaleceń kierownika wycieczki oraz ogólnych przepisów bezpieczeństwa.
8. Wszyscy poruszają się jedną zwartą grupą zgodnie z przepisami ruchu drogowego.
9. W czasie marszu nie należy oddalać się od grupy, zachowywać swoje tempo marszu (nie wyprzedzać, nie biegać).
10. Obowiązuje bezwzględny zakaz zabierania i używania ostrych narzędzi, środków pirotechnicznych i elektrycznych.
11. W przypadku wyjazdów na basen, na narty oraz podczas zwiedzania muzeów, parków krajobrazowych itp. uczestnicy zobowiązani są do przestrzegania regulaminów tych obiektów.
12. W miejscu zakwaterowania należy przestrzegać regulaminu placówki.
13. W przypadku złego samopoczucia uczeń zgłasza się do kierownika wycieczki lub opiekuna.
14. W przypadku nieprzestrzegania regulaminu, będą wyciągnięte konsekwencje zgodnie ze statutem szkoły.

Rozdział VII

Postanowienia końcowe

1. Uczniowie, którzy nie uczestniczą w wycieczce klasowej organizowanej w dniach zajęć szkolnych, mają obowiązek brać udział w zajęciach z klasą wskazaną przez dyrektora.
2. Wszyscy uczestnicy oraz opiekunowie wycieczki zobowiązani są zapoznać się z regulaminem i harmonogramem wycieczki.
3. Ramowy regulamin wycieczki określony rozdziałem VI lub jego rozszerzenie podpisują wszyscy uczestnicy wycieczki.
4. Klasowe lub grupowe wyjście uczniów poza teren szkoły, organizowane w ramach jednej/dwóch lekcji w celu realizacji programu nauczania nie stanowi wycieczki w rozumieniu niniejszego regulaminu. Nauczyciel organizujący takie wyjście, musi uzyskać na nie zgodę dyrektora. Składa na ręce dyrektora kartę wyjścia (**Załącznik nr 6**) oraz w dzienniku lekcyjnym, w miejscu przeznaczonym na wpisanie tematu, zapisuje miejsce i cel wyjścia.
5. Ustalenia punktu 4 nie dotyczą lekcji wychowania fizycznego.
6. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym regulaminie zastosowanie mają inne przepisy stanowiące prawo.

Organizacja wyjść poza teren szkoły

1. Wyjście poza teren szkoły może odbyć się w ramach zajęć szkolnych, konkursów, zawodów sportowych itp.
2. Grupa, którą opiekuje się jeden nauczyciel, nie może przekraczać **25 uczniów**.
3. Każde wyjście poza teren szkoły należy zgłosić dyrektorowi i wpisać je do zeszytu wyjść, podając datę, godzinę wyjścia i przyjscia grupy i cel wyjścia). W przypadku zawodów sportowych należy przekazać dyrektorowi listę uczestników.
4. Opiekun nadzoruje uczniów od momentu wyjścia ze szkoły, do momentu powrotu do szkoły.

Szczegółowe zasady bezpieczeństwa na wycieczkach szkolnych

1. Wycieczka autokarowa:

- a. liczebność grupy dostosowana do możliwości technicznych autokaru/liczby miejsc,
- b. 1 opiekun na 15 uczniów (nie licząc kierowcy i pilota/przewodnika),
- c. miejsca przy drzwiach zajmują osoby dorosłe (opiekunowie),
- d. przejścia w autokarze muszą być wolne, nie mogą znajdować się tam dodatkowe miejsca do siedzenia;
- e. kierowca posiada świadectwo kwalifikacyjne kierowcy zawodowego oraz potwierdzenie sprawności technicznej autokaru, apteczkę pierwszej pomocy i gaśnicę,
- f. postoje mogą odbywać się tylko w miejscach do tego wyznaczonych, tj. na oznakowanych parkingach,
- g. po każdej przerwie w podróży należy sprawdzić stan liczebny dzieci,
- h. obowiązkiem opiekunów jest dopilnowanie dzieci w czasie jazdy (nie wolno chodzić po autokarze, siedzieć tyłem, na oparciu, wyrzucać śmieci przez okno, itd.);
- i. uczniom niepełnosprawnym, niezależnie od rodzaju wycieczki, należy zapewnić dodatkowego opiekuna zajmującego się maksymalnie trzema uczniami z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- j. należy zabrać apteczkę pierwszej pomocy.

2. Wycieczka w góry:

- a. liczebność grupy – 1 opiekun na 10 uczestników,
- b. odpowiedni ubiór – buty sznurowane, kurtka (ze względu na zmienność pogody w górach oraz spadek temperatury wraz ze wzrostem wysokości), rzeczy osobiste w plecaku,
- c. wszyscy uczestnicy wycieczki poruszają się wyłącznie po znakowanych szlakach turystycznych.
- d. na początku i końcu kolumny idzie osoba dorosła,
- e. uczestnicy wycieczki ustawieni są w ten sposób, że na początku (za przewodnikiem) ustawione są osoby słabsze kondycyjnie, a na końcu osoby najsilniejsze,
- f. na terenach powyżej 1000 m n.p.m. wycieczkę prowadzi przewodnik górski lub przewodnik turystyki górskiej,
- g. na terenie Parków Narodowych wycieczki prowadzą wyłącznie upoważnieni przewodnicy,
- h. wyruszając w góry należy dokładnie zaplanować trasę, uwzględniając wiek, a także płeć uczestników, na wędrowkę należy wyruszać wcześniej rano, aby przed zmrokiem dojść do miejsca noclegu,
- i. należy zabrać apteczkę pierwszej pomocy.

3. Wycieczka rowerowa:

- a. liczebność - 2 opiekunów na grupę 10 uczniów (zgodnie z prawem o ruchu drogowym w kolumnie rowerów nie może jechać więcej niż 15 osób),
- b. wszyscy uczniowie muszą posiadać kartę rowerową,
- c. prowadzący wycieczkę jedzie na początku, za nim najsłabsi w grupie, następnie pozostali uczniowie, drugi opiekun jedzie na końcu grupy,
- d. tempo jazdy powinno być dostosowane do możliwości najsłabszego uczestnika,
- e. uczestnicy wycieczki jadą jeden za drugim jak najbliżej prawej krawędzi drogi, zgodnie z przepisami ruchu drogowego, Odległość jadących kolumn rowerzystów powinna wynosić minimum 200 metrów.
- f. niedopuszczalna jest jazda 2 uczestników wycieczki obok siebie chyba, że poruszają się w terenie niezabudowanym, a szerokość jezdni wynosi 6 metrów i nie zbliża się inny pojazd.
- g. odległości między rowerami powinny być takie, aby możliwe było bezpieczne hamowanie: 2, 3 metry ale nie więcej niż 5.
- h. grupę prowadzi kierownik, on dyktuje tempo jazdy, wybiera drogę i nie można go wyprzedzać
- i. opiekun wycieczki posiada apteczkę pierwszej pomocy.

4. Przejazdy pociągami:

- a. liczebność – 1 opiekun na 7 osób,
- b. opiekun musi przebywać z grupą w wagonie;
- c. należy zabronić uczniom opuszczania wagonu i wychylania się przez okna,
- d. w czasie jazdy i postoju pociągu uczniowie powinni znajdować się na swoich miejscach siedzących,
- e. bilety na przejazd wraz z zaświadczeniem o przejeździe grupowym oraz legitymacje szkolne uczestników powinien posiadać kierownik wycieczki.

5. Zasady poruszania się z grupą w miastach:

- a. przed rozpoczęciem zwiedzania obiektu lub miasta, każdy uczestnik musi być poinformowany o harmonogramie wycieczki adresie / miejscu / pobytu docelowego, aby w razie zgubienia się potrafił dotrzeć do miejsca zbiórki,
- b. w trakcie pieszego poruszania się z grupą w terenie miejskim opiekunowie powinni tak podzielić obowiązki, by jeden z nich znajdował się na czele grupy i kierował nią, a drugi, idąc na końcu, zamykał ją,
- c. opiekun zamykający grupę nie może dopuścić, by któryś z uczniów pozostał za nim,
- d. obaj opiekunowie powinni poruszać się w granicach wzajemnego kontaktu wzrokowego, aby zapobiec zbytniemu rozciągnięciu grupy,
- e. prowadzenie grup po ulicach, drogach i terenach publicznych powinno odbywać się zgodnie z przepisami ruchu drogowego,
- f. szczególną ostrożność należy zachować przy przechodzeniu z grupą przez jezdnię, należy pamiętać, że przechodzenie powinno odbyć się w taki sposób, by cała grupa przekroczyła jezdnię razem,
- g. w przypadku korzystania ze środków komunikacji miejskiej należy zadbać, by wszyscy uczestnicy wycieczki znajdowali się w jednym pojeździe lub w jednej jego części (dotyczy pociągu, tramwaju, metra), znali nazwę przystanku, na którym grupa będzie wysiadać, znali orientacyjny czas przejazdu lub ilość przystanków do przejechania, posiadali ważne bilety na przejazd,
- h. w ciągu ostatnich kilku lat, władze niektórych miast wprowadziły obowiązek korzystania z usług miejscowych przewodników w trakcie ich zwiedzania. Fakt ten należy uwzględnić, przygotowując wycieczkę szkolną.

Regulamin wycieczki szkolnej

Zachowanie człowieka w miejscach publicznych daje świadectwo o jego kulturze, może mieć również wpływ na bezpieczeństwo innych osób. Dlatego każdy uczestnik wycieczki zobowiązany jest do przestrzegania regulaminu:

1. Uczniowie dostarczają kierownikowi wycieczki pisemną zgodę od rodziców na udział w wycieczce (**Załącznik nr 1**).
2. Uczestników wycieczki obowiązuje odpowiedni strój uzależniony od charakteru wycieczki.
3. W czasie wycieczki obowiązują uczniowie postanowienia statutu szkoły i przepisy bezpieczeństwa.
4. Obowiązuje zakaz palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków, środków odurzających. W przypadku posiadania lub zażywania zagrażających życiu używek rodzice lub prawni opiekunowie zostają powiadomieni w trybie natychmiastowym i uczestnik kończy wycieczkę, a rodzice lub prawni opiekunowie są zobowiązani odebrać dziecko z miejsca pobytu na własny koszt.
5. Niedopuszczalne jest samowolne oddalanie się od grupy.
6. Uczestników obowiązuje punktualność i przestrzeganie regulaminu.
7. W czasie postoju autokaru na parkingu należy ściśle przestrzegać zaleceń kierownika wycieczki oraz ogólnych przepisów bezpieczeństwa.
8. Wszyscy poruszają się jedną zwartą grupą zgodnie z przepisami ruchu drogowego.
9. W czasie marszu nie należy oddalać się od grupy, zachowywać swoje tempo marszu (nie wyprzedzać, nie biegać).
10. Obowiązuje bezwzględny zakaz zabierania i używania ostrych narzędzi, środków pirotechnicznych i elektrycznych.
11. W przypadku wyjazdów na basen, na narty oraz podczas zwiedzania muzeów, parków krajobrazowych itp. uczestnicy zobowiązani są do przestrzegania regulaminów tych obiektów.
12. W miejscu zakwaterowania należy przestrzegać regulaminu placówki.
13. W przypadku złego samopoczucia uczeń zgłasza się do kierownika wycieczki lub opiekuna.
14. Rodzice zobowiązani są poinformować kierownika wycieczki o stanie zdrowia dziecka. W wycieczkach nie mogą brać udziału uczniowie w stosunku do których istnieją przeciwwskazania lekarskie.
15. W przypadku nieprzestrzegania regulaminu, będą wyciągnięte konsekwencje zgodnie ze statutem szkoły.

Każdy uczestnik zobowiązany jest do przestrzegania zasad regulaminu wycieczki
Za nieprzestrzeganie regulaminu uczeń może być ukarany zgodnie z przepisami Statutu Szkoły.

Zapoznałem (-am) się z regulaminem wycieczki i zobowiązuję się do przestrzegania go na wycieczce do..... w dniach.....

Lp.	Imię i nazwisko uczestnika wycieczki	Data	Podpis ucznia

Regulamin wycieczki rowerowej

1. Każdy uczestnik wycieczki powinien znać jej trasę i miejsce postoju.
2. Każdego uczestnika obowiązuje znajomość przepisów ruchu drogowego i ich przestrzeganie.
3. Zgodnie z przepisami ilość rowerzystów jadących w zwartej grupie nie może przekraczać 15.
4. Odległość jadących kolumn rowerzystów powinna wynosić minimum 200 metrów.
5. Niedopuszczalna jest jazda 2 uczestników wycieczki obok siebie chyba, że poruszają się w terenie niezabudowanym, a szerokość jezdni wynosi 6 metrów i nie zbliża się inny pojazd.
6. Odległości między rowerami powinny być takie, aby możliwe było bezpieczne hamowanie: 2, 3 metry ale nie więcej niż 5.
7. Grupę prowadzi kierownik, on dyktuje tempo jazdy, wybiera drogę i nie można go wyprzedzać
8. O zmęczeniu lub słabym samopoczuciu każdy uczestnik powinien poinformować kierownika.
9. Podczas jazdy w lesie należy zwrócić szczególną uwagę na gałęzie i wystające korzenie.
10. Przed wjazdem do lasu należy ubrać się w bluzkę z długimi rękawami, założyć czapkę ze względu na kleszcze.
11. Zabrania się jazdy bez trzymania co najmniej jednej ręki na kierownicy.
12. Podczas postoju należy szanować przyrodę i pracę człowieka.
13. Każdy uczestnik zachowuje się stosownie w miejscach publicznych, sakralnych.
14. Nie wolno spożywać alkoholu ani innych środków mogących zagrozić zdrowiu, bezpieczeństwu jazdy czy życiu.
15. Każdy uczestnik zobowiązany jest posiadać ważne dokumenty: legitymację szkolną, kartę rowerową.
16. Będąc ostatnim w szyku należy ostrzegać jadących z przodu o nadjeżdżających pojazdach.
17. Po zakończeniu wycieczki każdy uczestnik niezwłocznie udaje się do miejsca swojego zamieszkania.
18. Nieprzestrzeganie powyższego regulaminu może spowodować konsekwencje w postaci obniżenia oceny z zachowania.

Zapoznałem (-am) się z regulaminem wycieczki i zobowiązuję się do przestrzegania go na wycieczce do..... w dniach.....

Lp.	Imię i nazwisko uczestnika wycieczki	Data	podpis

2.4 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole lub tzw. fali

Cel:

Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek wystąpienia na terenie szkoły zachowań agresywnych, tj. agresji fizycznej i agresji słownej ucznia wobec ucznia lub nauczyciela.

Osoby odpowiedzialne i zarządzanie:

Procedura postępowania jest uruchamiana przez osobę, która zauważyła agresywne zachowanie lub której je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych w niej krokach decyduje dyrektor szkoły, a w przypadku jego nieobecności pedagog szkolny.

Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor szkoły lub pedagog szkolny.

Sposób postępowania

1. Agresja fizyczna:

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni
1.	Bezwzględnie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania. Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami.	nauczyciel lub specjalista prowadzący zajęcia z uczniami, nauczyciel pełniący dyżur lub opiekę podczas wycieczki lub imprezy organizowanej przez szkołę
2.	Powiadomić pielęgniarkę szkolną (jeśli jest obecna w szkole), pedagoga, psychologa i dyrektora szkoły oraz powiadomić wychowawcę/ów.	
3.	Powiadomić rodziców (opiekunów prawnych) agresora i ofiary.	pedagog
4.	W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) wezwać natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych).	pielęgniarka, a w przypadku jej nieobecności dyrektor szkoły
5.	Sprawować opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację.	pedagog lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły
6.	Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice	rodzice

	(opiekunowie prawni) poszkodowanego.	
7.	Przeprowadzić rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów obowiązkowo sporządzić notatkę.	pedagog, psycholog szkolny i wychowawcy klas
8.	Udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi.	pedagog i psycholog szkolny
9.	W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.	pedagog i psycholog szkolny
10.	W przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora, z widocznymi skutkami pobicia - szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy.	pedagog, dyrektor szkoły
11.	Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.	dyrektor, wychowawca/y

2. Agresja słowna:

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni
1.	Bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska.	nauczyciel lub specjalista prowadzący zajęcia z uczniami, nauczyciel pełniący dyżur lub opiekę podczas wycieczki lub imprezy organizowanej przez szkołę
2.	Przeprowadzić rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno.	wychowawca/y a także pedagog lub psycholog
3.	Przeprowadzić rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia.	wychowawca/y a także pedagog lub psycholog
4.	Ustalić ze sprawcą formę zadośćuczynienia.	pedagog
5.	O zaistniałym zdarzeniu poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia.	wychowawca klasy, pedagog – gdy uczniowie uczęszczają do dwóch różnych klas

6.	Udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi.	pedagog/psycholog szkolny
7.	W poważnych przypadkach, np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego powiadamiana jest Policja.	pedagog, dyrektor szkoły
8.	Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.	wychowawca, dyrektor szkoły

2.5 Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych

Cel:

Zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów przebywających w szkole/placówce w sytuacji zagrożeń wewnętrznych związanych z rozprowadzaniem niebezpiecznych środków odurzających oraz odurzeniem alkoholem, narkotykami lub „dopalaczami”.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie:

Dyrektor szkoły, pedagog szkolny/psycholog szkolny

Podstawy uruchomienia procedury:

Wystąpienie zagrożenia: (1) rozpowszechnianiem środków odurzających (narkotyków, dopalaczy) lub alkoholu, (2) zdrowia ucznia po użyciu środka odurzającego lub spożycia alkoholu oraz (3) zdrowia ucznia w wyniku wypadku w szkole lub poza nią.

Sposób działania:

1. W przypadku znalezienia podejrzonej substancji odurzającej na terenie szkoły należy:

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni
1.	Zachować szczególne środki ostrożności.	pracownik szkoły, który znalazł podejrzaną substancję
2.	Zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ewentualnym jej zniszczeniem.	
3.	Powiadomić dyrektora szkoły.	
4.	Powiadomić Policję.	dyrektor szkoły
5.	Ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy.	dyrektor szkoły
6.	Przekazać Policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji.	dyrektor szkoły

2. W przypadku podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających należy:

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni
1.	Odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie.	nauczyciel
2.	Powiadomić pedagoga.	nauczyciel
3.	Powiadomić dyrektora szkoły.	pedagog

4.	Powiadomić Policję.	dyrektor szkoły
5.	Zażądać od ucznia w obecności innej osoby przekazania posiadanej substancji.	pedagog
6.	Zażądać od ucznia w obecności innej osoby pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni.	pedagog
7.	Powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia.	pedagog
8.	Poinformować rodziców o obowiązujących procedurach w szkole.	pedagog
9.	Przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców / opiekunów prawnych dziecka rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego.	pedagog
10.	Objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi.	pedagog, psycholog szkolny, wychowawca klasy
11.	Udzielić wsparcia rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.	pedagog
12.	Podjąć wraz z rodzicami działania profilaktyczne w zakresie posiadania i rozprowadzania środków odurzających.	pedagog, psycholog szkolny

3. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia alkoholem:

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni
1.	Powiadomić wychowawcę klasy ucznia.	nauczyciel, pracownik szkoły
2.	Odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie.	nauczyciel
3.	Powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego.	nauczyciel
4.	Przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki (jeżeli jest obecna w szkole)/pedagoga szkolnego.	nauczyciel
5.	Powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.	nauczyciel
6.	Powiadomić rodziców ucznia z prośbą o przybycie do szkoły/placówki.	pedagog
7.	Poinformować rodziców o obowiązującej w szkole procedurze postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych.	pedagog
8.	Objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi.	pedagog, wychowawca klasy
9.	Udzielić wsparcia rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.	pedagog
10.	Przeprowadzić rozmowę z rodzicami wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.	pedagog
11.	Powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.	pedagog

4. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami:

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni
1.	Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.	nauczyciel, pracownik szkoły
2.	Poinformować pielęgniarkę/pedagoga szkolnego.	nauczyciel
3.	W momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych	nauczyciel

	uczniów w klasie.	
4.	Przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego.	nauczyciel
5.	Poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.	nauczyciel
6.	Wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.	pedagog
7.	Przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania.	pedagog
8.	Przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem.	pedagog
9.	Zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu odurzania się, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.	pedagog
10.	Opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem.	pedagog, wychowawca klasy
11.	Wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty.	pedagog, wychowawca klasy
12.	Powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.	pedagog

5. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia „dopalaczami”:

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni
1.	Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.	nauczyciel, pracownik szkoły
2.	W momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie.	nauczyciel
3.	Poinformować pedagoga lub w dalszej kolejności psychologa szkolnego.	nauczyciel
4.	Przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki lub pedagoga szkolnego.	nauczyciel
5.	Poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.	nauczyciel
6.	Wezwać karetkę pogotowia ratunkowego.	dyrektor
7.	Wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.	pedagog
8.	Przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania.	pedagog
9.	Przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności lub indywidualnie w celu wyciszenia emocji.	pedagog
10.	Udzielić pomocy i zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się.	pedagog
11.	Opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem.	pedagog, wychowawca
12.	Wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty.	pedagog, wychowawca
13.	Powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.	pedagog

6. W przypadku odmowy współpracy przez rodziców:

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni
1.	Powiadomić pisemnie o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję.	pedagog, dyrektor szkoły

2.	Powiadomione instytucje wdrażają obowiązujące procedury postępowania.	współpraca: pedagog, dyrektor szkoły
3.	Współpraca szkoły z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia.	pedagog, dyrektor szkoły
4.	Szkoła udziela informacji i przekazuje dotychczasowe sposoby postępowania z uczniem.	pedagog, dyrektor szkoły
5.	Szkoła współpracuje z Ośrodkiem Wychowawczym, w którym umieszczono ucznia.	pedagog, dyrektor szkoły

Obowiązki pracowników szkoły:

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni
1.	Prowadzić ciągłą obserwację uczniów w kontekście ich zdrowia i bezpieczeństwa.	nauczyciele, wszyscy pracownicy szkoły
2.	Prowadzić regularnie zajęcia z zakresu zagrożenia zdrowia środkami niebezpiecznymi.	pedagog, wychowawcy
3.	Prowadzić cykliczne szkolenia dla rodziców o zagrożeniach zdrowia dzieci.	pedagog, wychowawcy
4.	Prowadzić systematyczne zajęcia z zakresu stosowania obowiązującego w szkole Prawa.	pedagog, dyrektor szkoły
5.	Realizować projekty edukacyjne z uczniami o współczesnych zagrożeniach.	pedagog, psycholog, wychowawcy
6.	Zapoznać się ze skutecznymi działaniami profilaktycznymi.	pedagog, wychowawcy
7.	Zapoznać się z rodzajami i wyglądem środków odurzających.	wychowawcy, nauczyciele
8.	Zapoznać się z symptomami wskazującymi na odurzenie narkotykiem.	wychowawcy, nauczyciele
9.	Zapoznać się z symptomami nadużycia alkoholu.	wychowawcy, nauczyciele
10.	Zapoznać się z symptomami zachowania dealerów środków odurzających.	wychowawcy, nauczyciele
11.	Poznać nazwy instytucji pomocowych zajmujących się uzależnieniami.	wychowawcy, nauczyciele
12.	Na bieżąco zapoznawać Radę Pedagogiczną z przepisami obowiązującego Prawa w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa uczniów.	pedagog, dyrektor szkoły
13.	Zapoznawać Radę Pedagogiczną z programami rekomendowanymi, które można upowszechnić w szkole	pedagog, dyrektor szkoły

2.5 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych

Działanie	Osoba odpowiedzialna
Uczeń informuje o kradzieży lub wymuszeniu.	Nauczyciel lub wychowawca klasy
Rozmowa z uczniem i ustalenie co było przedmiotem kradzieży, gdzie się znajdowało, kiedy uczeń ostatni raz widział ten przedmiot, ile kosztował, ewentualnych świadków zdarzenia, czy uczeń kogoś podejrzewa o dokonanie kradzieży, a jeżeli tak, to, dlaczego.	Nauczyciel któremu zgłoszono kradzież lub Wychowawca klasy
Przeprowadzenie czynności wyjaśniających i poinformowanie dyrektora ich wyniku.	Wychowawca klasy
Przekazanie sprawcy kradzieży pod opiekę pedagoga szkolnego lub dyrektora.	Nauczyciel któremu zgłoszono kradzież lub Wychowawca klasy
Zabezpieczenie dowodów przestępstwa tj. przedmiotów pochodzących z kradzieży lub wymuszenia.	Nauczyciel któremu zgłoszono kradzież lub Wychowawca klasy
Poproszenie ucznia o przekazanie skradzionej rzeczy, pokazanie zawartości torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz przekazanie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą - w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, psychologa, dyrektora lub innego pracownika szkoły (pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia. Może to zrobić tylko Policja.	Nauczyciel któremu zgłoszono kradzież Wychowawca klasy Pedagog szkolny Dyrektor

Wezwanie rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przeprowadzenie rozmowy z uczniem w ich obecności.	Dyrektor
Podjęcie decyzji wspólnie z rodzicami o poinformowaniu o zdarzeniu policji (postępowanie może zakończyć się mediacją i wymierzeniem uczniowi -sprawcy kary). Sporządzenie notatki z tej rozmowy i podpisanie jej przez rodziców.	Dyrektor
Zawiadomienie policji i sądu rodzinnego (jeżeli sprawy nie można zakończyć ugodowo oraz w przypadku ponownego popełnienia czynu przez tego samego ucznia).	Dyrektor
Podjęcie decyzji o wymierzeniu uczniowi- sprawcy kary (jeżeli wartość kradzieży lub wymuszenia przedmiotu nie jest wysoka).	Dyrektor Pedagog szkolny Wychowawca klasy

2.6 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole.

(zgodnie z Kodeks Karny: art. 197 § 3; art. 200 art. 200a; art. 200b;)

Cel: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego wynikającego z możliwości pojawienia się osób, które psychicznie i fizycznie będą molestowały dzieci i nakłaniały do czynności seksualnych.

Podejmowane działania:	Osoba odpowiedzialna:
1. Stwierdzenie zagrożenia i powiadomienie dyrektora szkoły oraz pedagoga/psychologa szkolnego.	Nauczyciele i pracownicy szkoły;
2. W przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę Policji.	Nauczyciele i pracownicy szkoły;
3. Przekazanie pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu.	Dyrektor szkoły;
4. Podjęcie działań profilaktycznych wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie.	Wychowawcy, pedagog;
5. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania.	Nauczyciele i pracownicy szkoły;
6. Przeprowadzenie indywidualnej rozmowy z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia).	Wychowawca, pedagog
7. Wezwanie do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia.	Dyrektor szkoły;
8. Przeprowadzenie rozmowy z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.	Wychowawca, pedagog;

9. W porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami należy ustalić działania z udziałem psychologa dziecięcego lub pedagoga w celu zapewnienia opieki nad uczennicą/uczniem.	Dyrektor szkoły;
--	------------------

2.7 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia.

Cel: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z rozpowszechnianiem materiałów o charakterze pornograficznym.

Podejmowane działania:	Osoba odpowiedzialna:
1. W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu	Nauczyciele, pracownicy szkoły;
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.	Nauczyciele, pracownicy szkoły;
3. Przekazanie informacji o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.	Dyrektor szkoły;
4. Podjęcie działań profilaktycznych wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań.	Wychowawcy, pedagog;
5. Wezwanie do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne.	Dyrektor szkoły;
6. Przeprowadzenie rozmowy z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.	Wychowawca, pedagog/psycholog szkolny;

2.8 Procedura postępowania w przypadku wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów.

Cel: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z prostytucją w szkole lub wśród uczniów.

(zgodnie z Kodeks Karny: art. 18 § 3, art. 203, art. 204.)

Podejmowane działania:	Osoba odpowiedzialna:
1. W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, należy powiadomić o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły.	Nauczyciele; pracownicy szkoły, świadkowie sytuacji.
2. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, należy powiadomić wychowawcę klasy, który powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.	Nauczyciele, pracownicy szkoły, świadkowie sytuacji.
3. W przypadku zauważenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń/uczennica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.	Wychowawca
4. Przeprowadzenie rozmowy z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności, zobowiązanie rodziców do nadzoru nad dzieckiem. Zaproponowanie rodzicom skierowania dziecka do specjalistycznej placówki i udziału dziecka w programie terapeutycznym.	Wychowawca
5. W przypadku, gdy rodzice ucznia nie stawiają się w szkole na wezwanie wychowawcy, a przejawy demoralizujących zachowań napływają do szkoły z wiarygodnych źródeł należy poinformować i zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję.	Dyrektor szkoły

6. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa należy powiadomić policję.	Dyrektor szkoły
7. Przeprowadzenie rozmowy z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.	Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny
8. W celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami należy ustalić konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego.	Dyrektor szkoły

2.9 Procedura postępowania w przypadku wystąpienia niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.

Cel: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z zachowaniami uczniów o charakterze seksualnym.

Podejmowane działania:	Osoba odpowiedzialna:
1. Powiadomienie wychowawcy klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.	Nauczyciele, pracownicy szkoły;
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach.	Nauczyciele, pracownicy szkoły;
3. Należy przeprowadzić rozmowę z uczniem oraz poinformować o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.	Wychowawca, pedagog, psycholog szkolny;
4. W przypadku gdy rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań należy przekazać rodzicom informację o	Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny

zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim.	
5. Należy wezwać do szkoły rodziców ucznia, przeprowadzić rozmowy z uczniem w obecności rodziców oraz ustalić z nimi dalszego wspólne postępowanie z dzieckiem.	Wychowawca;
6. W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierzędu), należy pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.	Dyrektor Szkoły;
7. Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu) po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Sporządzenie notatki służbowej.	Dyrektor, pedagog/psycholog szkolny;

2.10 Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego

CEL: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz udzielenie pomocy uczniowi – sprawcy czynu karalnego.

Przypadek dotyczy czynów zabronionych przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich rozumianych jako przestępstwo, przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w artykułach:

- art. 50a – posiadanie noża, maczety lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu w miejscu publicznym, 36
- art. 51 – zakłócenie spokoju lub porządku publicznego,
- art. 69 – umyślne niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków,
- art. 74 – niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków ostrzegawczych,
- art. 76 – rzucanie przedmiotami w pojazd mechaniczny,
- art. 85 – samowolne ustawianie, niszczenie, uszkodzanie znaków,
- art. 87 – prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu,
- art. 119 – kradzież lub przywłaszczenie,
- art. 122 – paserstwo czyli nabycie mienia, wiedząc o tym, że pochodzi ono z kradzieży,
- art. 124 – niszczenie lub uszkodzanie cudzej rzeczy,
- art. 133 – spekulacja biletami, tzw. konik,
- art. 143 – utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z urządzeń użytku publicznego.

Podjęmowane działania:	Osoba odpowiedzialna:
1. Osoba będąca świadkiem/dostrzegła zagrożenie zobowiązania jest do powiadomienia dyrektora szkoły.	Nauczyciele, pracownicy szkoły, świadkowie sytuacji, uczniowie.
2. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.	Dyrektor szkoły/zastępca dyrektora, osoba wyznaczona w przypadku nieobecności w/w.
3. Powiadomienie rodziców ucznia o zaistniałym przypadku.	Dyrektor szkoły/zastępca dyrektora, osoba wyznaczona w przypadku nieobecności w/w.
4. Niezwłoczne powiadomienie Policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub w	Dyrektor szkoły/zastępca

przypadku, gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość jest nieznana. Należy także zabezpieczyć ewentualne dowody lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazanie ich Policji.	dyrektora, osoba wyznaczona w przypadku nieobecności w/w.
---	---

2.11 Procedura postępowania na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego

CEL: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek zidentyfikowania w szkole ucznia będącego ofiarą czynu karalnego ucznia oraz udzielenie pomocy uczniowi - ofierze czynu karalnego.

Sytuacja, w której uczeń stał się ofiarą czynu karalnego zabronionego przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Podjęte działania:	Osoba odpowiedzialna:
1. Osoba będąca świadkiem, która dostrzegła zagrożenie, winna udzielić ofierze czynu karalnego pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnić jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń. Następnie świadek powinien powiadomić o sytuacji dyrektora szkoły.	Nauczyciele, pracownicy szkoły, świadkowie sytuacji, uczniowie.
2. Niezwłoczne powiadomienie rodziców ucznia - ofiary czynu karalnego.	Dyrektor szkoły/zastępca dyrektora, osoba wyznaczona w przypadku nieobecności w/w.
3. Niezwłocznie wezwać Policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.	Dyrektor szkoły/zastępca dyrektora, osoba wyznaczona w przypadku nieobecności w/w.
4. Ofiara czynu karalnego powinna otrzymać pomoc, wsparcie psychologiczne.	Dyrektor szkoły/zastępca dyrektora, osoba wyznaczona w przypadku nieobecności w/w, psycholog szkolny.

II. PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA W SZKOLE ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO

3.1 Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych - procedura reagowania

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą: Zagrożenie łatwym dostępem do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc i promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawoływanie do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków; niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych). Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet@dyzurnet.pl , tel. 801 615 005, Policja 997	
Podejmowane działania	Odpowiedzialni
W przypadku pozyskania wiedzy przez szkołę o wystąpieniu zagrożenia bezpośrednio powiązanego z uczniami szkoły w pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu), znalezione w Internecie lub w komputerze dziecka.	Rodzice, opiekunowie prawni, Policja
W przypadku udostępniania (szerowania, dzielenia się) treści opisanych jako szkodliwych/niedozwolonych/nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia przez ucznia należy przeprowadzić z nim rozmowę na temat jego postępowania i w jej trakcie uzmysłwić mu szkodliwość prowadzonych przez niego działań. Działania szkoły powinny koncentrować się jednak na aktywnościach wychowawczych. W przypadku upowszechniania przez sprawców treści nielegalnych (np. pornografii dziecięcej) należy złożyć zawiadomienie o zdarzeniu na Policję.	Wychowawca, nauczyciel, dyrektor, Policja

Dzieci - ofiary i świadków zdarzenia należy otoczyć opieką psychologiczno-pedagogiczną.	Pedagog, psycholog
W przypadku ww zdarzenia należy powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych (ofiary i sprawcy) i uzgodnić z nimi podejmowane działania i formy wsparcia dziecka.	Wychowawca, dyrektor, pedagog
W przypadku naruszenia prawa np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą należy – w porozumieniu z rodzicami dziecka - niezwłocznie powiadomić Policję.	Dyrektor, pedagog

3.2 Cyberprzemoc

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą:	
<p>Cyberprzemoc – przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanymi mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS.</p> <p>Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100, dyzurnet@dyzurnet.pl</p>	
Podejmowane działania	Odpowiedzialni
W sytuacji zgłoszenia takiego zdarzenia należy okoliczności i charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowość /powtarzalność). Trzeba dokonać oceny, czy zdarzenie ma znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem (wtedy trzeba podjąć działania profilaktyczne mające na celu nie dopuszczenie do eskalacji tego typu zachowań w stronę	Pedagog, dyrektor, nauczyciel, wychowawca

cyberprzemocy). Zawiadomić Policję.	
W przypadku wystąpienia takiego zdarzenia należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy.	Dyrektor, pedagog, nauczyciel
W przypadku stwierdzenia takiego zdarzenia pierwszej kolejności należy udzielić wsparcia ofierze. Informowanie rodziców/opiekunów ofiary o sytuacji i podjętych działaniach. Szkoła powiadamia odpowiednie służby (np. sąd rodzinny, Policja), gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje z statutu i/lub regulaminu wobec ucznia) i interwencje pedagogiczne, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów (np. nie ma zmian postawy ucznia).	Pedagog, dyrektor

3.3 Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły - procedura reagowania

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą:	
<p>Zagrożenie to polega na naruszeniu prywatności dziecka lub pracownika szkoły poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły. Należy zwrócić uwagę, iż podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia jej szkody osobistej lub majątkowej jest w świetle polskiego prawa przestępstwem. Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź montowanych), szantażu (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających dobry wizerunek ofiary), dokonania zakupów i innych transakcji finansowych (np. w sklepach internetowych na koszt ofiary) lub uzyskania korzyści (np. usługi premium SMS). Często naruszenia prywatności łączy się z cyberprzemocą.</p> <p>Kodeks Karny (art. 190a par. 2)</p>	
Podejmowane działania	Odpowiedzialni
W przypadku stwierdzenia naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych, wykorzystanie	Rodzice/prawni

<p>wizerunku dziecka dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice winni skontaktować się bezpośrednio z Policją i powiadomić o tym szkołę.</p>	<p>opiekunowie</p>
<p>W przypadku zaistnienia takiej sytuacji należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania - w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub sms). Należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary, tj. haseł i loginów lub kodów dostępu do platform i portali internetowych.</p>	<p>Rodzice/prawni opiekunowie, dyrektor</p>
<p>W przypadku, gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz na spełnianie przesłanki, iż sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej należy je zabezpieczyć i przekazać Policji. W przypadku, gdy trudno to ustalić, identyfikacji dokonać winna Policja.</p> <p>W przypadku znanego sprawcy, który jednak nie działał z powyższych pobudek, szkoła powinna dążyć do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo – edukacyjnych uzgodnionych rodzicami.</p>	<p>Policja, pedagog, wychowawca, dyrektor</p>
<p>Ofiary incydentów należy otoczyć – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi - opieką pedagogiczno-psychologiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym). Jeśli kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła winna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.</p>	<p>Dyrektor, pedagog</p>
<p>W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary, można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej.</p>	<p>Dyrektor</p>

3.4 Procedura reagowania w przypadku zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu .

Ceł: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego, zdrowotnego i emocjonalnego uczniów z udziałem specjalistów oraz wsparciu udzielonym w rodzinie i w szkole.

Ustaleniu skutków zdrowotnych i psychicznych, jakie nadmierne korzystanie z zasobów Internetu wywołało u dziecka i wybór odpowiedniej ścieżki rozwiązywania problemu - Podstawy prawne uruchomienia procedury

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe

(zgodnie z Kodeks Karny: art. 197 § 3; art. 200 art. 200a; art. 200b;)

Podejmowane działania:	Osoba odpowiedzialna:
1. Powiadomienie wychowawcy klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań . Rodzaj zagrożenia objętego procedurą Infoholizmu uczniów w szkole,	Wychowawca pedagoga/psychologa
2. Ustaleniu skutków zdrowotnych i psychicznych, jakie nadmierne korzystanie z zasobów Internetu wywołało u dziecka (np. gorsze oceny w nauce, niedosypianie, niedojadanie, rezygnacja z dawnych zainteresowań, załamanie się relacji z rodziną czy rówieśnikami).	psycholog/pedagog szkolny;
3. Wybranie odpowiedniej ścieżki rozwiązywania problemu - z udziałem specjalistów (lekarzy, terapeutów) lub bez –	Wychowawca, pedagog, psycholog szkolny; wszyscy

wyłącznie w szkole. W początkowej fazie popadania w uzależnienie do Internetu należy koncentrować się na wsparciu udzielonym w rodzinie i w szkole	uczący go i oceniający nauczyciele.
4. Otoczenie zindywidualizowaną opieką.	Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny, wszyscy nauczycieli
5. Zwróć uwagę na negatywne aspekty nadmiernego korzystania z Internetu	Wychowawcy; psycholog, pedagog
6. W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzystywała dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień uzależnienia należy pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.	Dyrektor Szkoły;
7. Skierowane do placówki specjalistycznej.	Psycholog / Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
8. Diagnoza i terapia lekarska	Rodzice/opiekunowie

3.5 Procedura postępowania w przypadku wystąpienia niebezpiecznych kontaktów w Internecie- uwodzenie, seksizm, prowokacyjne zachowania.

Cel: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z prostytutką w szkole lub wśród uczniów.

(zgodnie z Kodeks Karny, art. 200, 200a par 1 i 2, art. 286 par.1

Podejmowane działania:	Osoba odpowiedzialna:
1. W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytutki, należy powiadomić o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły.	Nauczyciele; pracownicy szkoły, świadkowie sytuacji.
2. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, należy powiadomić wychowawcę klasy, który powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.	Nauczyciele, pracownicy szkoły, świadkowie sytuacji.
3. W przypadku zauważenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń/uczennica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytutowanie się, powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.	Wychowawca
4. Przeprowadzenie rozmowy z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności, zobowiązanie rodziców do nadzoru nad dzieckiem. Zaproponowanie rodzicom skierowania dziecka do specjalistycznej placówki i udziału dziecka w programie terapeutycznym.	Wychowawca
5. W przypadku, gdy rodzice ucznia nie stawiają się w szkole na wezwanie wychowawcy, a przejawy demoralizujących zachowań napływają do szkoły z wiarygodnych źródeł należy poinformować i	Dyrektor szkoły

zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję.	
6. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa należy powiadomić policję.	Dyrektor szkoły
7. Przeprowadzenie rozmowy z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.	Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny
8. W celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami należy ustalić konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego.	Dyrektor szkoły

3.6 Procedura postępowania w przypadku nawiązania niebezpiecznych kontaktów w Internecie –uwodzenie, zagrożenie pedofilią.

Kodeks Karny, art. 200, 200a par 1 i 2, art. 286 par

Podjęmowane działania:	Osoba odpowiedzialna:
1. Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia we znaczenie w działaniach szkoły ma czas reakcji - szybkość przeciwdziałania zagrożeniu ze względu na niezwykle szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu online, przeradzającego się w zachowania w świecie rzeczywistym: uwiedzenie i wykorzystanie seksualne, kidnaping, a także wyłudzenie pieniędzy czy przedmiotów dużej wartości. W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia życia i zdrowia dziecka, szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.	wychowawca;. Dyrektor, policja

<p>2. Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów</p> <p>Należy zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole, w formie elektronicznej dowody działania dorosłego sprawcy uwiedzenia (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Jednocześnie – bezzwłocznie - należy dokonać zawiadomienia na Policji o wystąpieniu zdarzenia.</p>	<p>Nauczyciele, pracownicy szkoły, świadkowie sytuacji.</p>
<p>3. Identyfikacja sprawcy(-ów) Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody.</p>	<p>Policja</p>
<p>4. Aktywności wobec ofiar zdarzenia Nie należy podejmować aktywności zmierzających bezpośrednio do kontaktu ze sprawcą. Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ew. świadkami.</p>	<p>Wychowawca ,psycholog /pedagog/ rodzice</p>
<p>5. Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi :W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15 – obowiązkiem szkoły jest powiadomienie Policji lub sądu rodzinnego</p>	<p>Dyrektor szkoły, rodzice/opiekunowie</p>
<p>6. Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi</p> <p>W przypadkach uwiedzenia nieletnich przez osoby dorosłe rekomenduje się – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – skierowanie ofiary na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej</p>	<p>Psycholog/pedagog</p>
<p>8.W celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami należy ustalić konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego.</p>	<p>Dyrektor szkoły</p>

3.7 Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich – procedura reagowania

Cel: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z zachowaniami uczniów o charakterze seksualnym. Zapobieganie przesyłaniu drogą elektroniczną w formie wiadomości MMS lub publikowanie np. w portalach (społecznościowych) prywatnych treści, głównie zdjęć, o kontekście seksualnym, erotycznym i intymnym. Wyróżniamy 3 podstawowe rodzaje sekstingu:

Rodzaj 1. Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej.

Rodzaj 2. Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie.

Rodzaj 3. Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób w celu upokorzenia osoby na nich zaprezentowanej – lub zostają rozpowszechnione omyłkowo, jednak są zastosowane jako narzędzie cyberprzemocy.

Podstawy prawne Kodeks Karny (art. 191a i 202)

Podejmowane działania:	Osoba odpowiedzialna:
Zgłoszeń dokonują głównie rodzice/opiekunowie dziecka. Czasami informacja dociera do szkoły bezpośrednio od ofiary lub z grona bliskich znajomych dziecka. W rzadkich wypadkach pracownicy szkoły sami identyfikują takie zdarzenia w sieci. Czasami zgłoszenia dokonują ofiary lub osoby je znające. Powiadomienie wychowawcy klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach	Nauczyciele, pracownicy szkoły;

<p>niepokojących zachowań uczniów .</p>	
<p>Zachowanie daleko posuniętej dyskrecji i profesjonalnej reakcję Szczególnie w środowisku rówieśniczym ofiary. Wymaga tego delikatny charakter sprawy, a także potencjalna penalizacja sprawcy.</p>	<p>Nauczyciele, pracownicy szkoły;</p>
<p>Identyfikacja sprawcy (-ów) Zabezpieczenie dowodów. Przesyłane zdjęcia, czy zrzuty ekranów portali, w których opublikowano zdjęcia. Dzięki nim możliwa będzie identyfikacja sprawcy. Jako, że seksting jest karalny, skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie. Zgłoszeń dokonują głównie rodzice/opiekunowie dziecka. Należy przy tym przestrzegać zasad dyskrecji, szczególnie w środowisku rówieśniczym ofiary. .</p>	<p>Rodzice/opiekunowie Wychowawca, pedagog, psycholog szkolny;</p>
<p>Rodzaj 1. Dalsze działania poza zapewnieniem wsparcia i opieki psychologiczno--pedagogicznej nie są konieczne, jednak istotne jest pouczenie sprawców zdarzenia, że dalsze rozpowszechnianie materiałów może być nielegalne i będzie miało ostrzejsze konsekwencje, w tym prawne.</p> <p>Rodzaj 2. Niektóre z tego typu materiałów mogą zostać uznane za pornograficzne, w takim wypadku na dyrektorze placówki ciąży obowiązek zgłoszenia incydentu na Policję.</p> <p>Rodzaj 3. Materiały uznane za pornograficzne należy zgłosić na Policję. W sytuacji zaistnienia znamion cyberprzemocy, należy zastosować procedurę:</p>	<p>Dyrektor psycholog/pedagog/,Policja</p>

<p>Cyberprzemoc. Decyzja o poinformowaniu opiekunów powinna być podejmowana przez pedagoga/psychologa, biorącego pod uwagę dobro małoletnich.</p>	
<p>Należy wezwać do szkoły rodziców ucznia, przeprowadzić rozmowy z uczniem w obecności rodziców oraz ustalić z nimi dalszego wspólne postępowanie z dzieckiem. . Przedstawić sprawcom dowody, okoliczności zdarzenia i konsekwencje jakimi skutkuje takie zachowanie</p>	Dyrektor
<p>W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji należy pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.</p>	Dyrektor Szkoły;
<p>Otoczyć wszechstronną, dyskretną opieką psychologiczno-pedagogiczną Zaproponuj odpowiednie działania wychowawcze, w sytuacji upublicznienia przypadku sekstingu w środowisku rówieśniczym.</p>	Dyrektor, pedagog/psycholog szkolny;

3.8 Procedury reagowania w przypadkach bezkrytycznej wiary w treści zamieszczone w Internecie, nieumiejętności odróżnienia treści prawdziwych od nieprawdziwych, szkodliwość reklam.

Procedury reagowania w przypadkach bezkrytycznej wiary w treści zamieszczone w internecie, nieumiejętności odróżnienia treści prawdziwych od nieprawdziwych, szkodliwość reklam.	
Działania podjęte	Odpowiedzialność
Identyfikacja uczniów nie umiejących odróżnić informacji prawdziwych od fałszywych na forach internetowych	<ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel, pedagog
Zauważenie, analiza i sprostowanie nieprawdziwych informacji zaczerpniętych z Internetu	<ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel, pedagog
Archiwizacja przypadków spektakularnych	<ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel, pedagog • Informatyk (forma elektroniczna)
Publikacja, sprostowanie nieprawdziwych informacji i rozpowszechnienie ich na internetowych portalach	<ul style="list-style-type: none"> • Prawnik • Administartor portalu
Prowadzenie działań profilaktycznych przez wszystkie lata nauki ucznia w szkole	<ul style="list-style-type: none"> • Szkoła – nauczycie • (szeroko pojęta edukacja medialna)

3.10 Procedury reagowania w przypadku wystąpienia łamania prawa autorskiego

Procedury reagowania w przypadku wystąpienia łamania prawa autorskiego	
Działania podjęte	Odpowiedzialność
Zgłoszenie zdarzenia w sposób: Nieformalny (ustnie, telefonicznie, pocztą elektroniczną) sporządzenie notatki służbowej Formalny (odpis pozwu lub pisma sądowego)	<ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel • Pokrzywdzony
Ustalenie wszystkich okoliczności sprawy	<ul style="list-style-type: none"> • Prawnik
Zebranie informacji o osobie dokonującej zgłoszenia i wykorzystanym utworze	<ul style="list-style-type: none"> • Świadkowie • Prawnik • Policja
Weryfikacja informacji podawanych przez zgłaszającego lub inne osoby	<ul style="list-style-type: none"> • Policja
Sprawdzenie okoliczności podanych w zgłoszeniu oraz zebranie stosownych zeznań	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagog • Policja
Stosowanie roli mediatora i angażowanie się w łagodne zakończenie sporu poprzez ugodowe lub kompromisowe zakończenie sprawy bez niepotrzebnej eskalacji	<ul style="list-style-type: none"> • Pracownik placówki oświatowej • Wychowawca • Pedagog • Dyrektor
Organizacja szkoleń i warsztatów z zakresu prawa autorskiego dla wszystkich zainteresowanych	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagog • Dyrektor
Sprostowanie nieprawdziwych informacji powiązanych z plagiatem zamieszczanych na stronach internetowych	<ul style="list-style-type: none"> • Prawnik

3.9 Procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów online

Procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów online	
Działania podjęte	Odpowiedzialność
Zgłoszenie zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego	<ul style="list-style-type: none">• Dyrektor• Osoba odp. za infrastrukturę cyfrową szkoły (informatyk)
Zebranie dowodów formie elektronicznej przy wystąpieniu strat materialnych	<ul style="list-style-type: none">• Specj. Informatyk• Policja
Identyfikacja sprawcy w razie strat materialnych lub utraty danych	<ul style="list-style-type: none">• Policja
Powiadomienie rodziców i podjęcie działań wychowawczych wobec uczniów	<ul style="list-style-type: none">• Nauczyciel• Pedagog
Powiadomienie społeczności szkolnej i rodziców oraz, zaprezentowanie podjętych działań wobec uczniów	<ul style="list-style-type: none">• Dyrektor
Skorzystanie z zewnętrznego wsparcia ekspertów w przypadkach zaawansowanych awarii lub skontaktowanie się z serwisem twórcy oprogramowania	<ul style="list-style-type: none">• Informatyk